

นโยบายทางภาษาในการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน
ผ่านการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK

LANGUAGE POLICY TO DISTRIBUTE CHINESE
AND CULTURE VIA HSK TEST

พิชัย แก้วบุตร

Pichai Kaewbut

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประเทศไทย

Faculty of Liberal Arts and Management Science, Prince of Songkla University, Surat Thani Campus,

Surat Thani Province, Thailand

Email: shi_yu16@hotmail.com

Received: 2018-07-09

Revised: 2018-09-30

Accepted: 2018-10-07

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติของผู้เรียนภาษาจีนที่มีต่อการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK 2) เพื่อศึกษากลไกการใช้นโยบายทางภาษาในการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน 3) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามของนักเรียนและนักศึกษาในเขตภาคใต้ จำนวน 220 คน จากสถานศึกษา 25 แห่ง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 90.46 เห็นว่า การสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นนโยบายทางภาษาในการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน และเป็นเครื่องมือหนึ่งในการส่งเสริมอำนาจอ่อน (soft power) เพื่อขยายอำนาจทางวัฒนธรรม ค่านิยมและนโยบายด้านการต่างประเทศ เพื่อเป็นการวางรากฐานให้กับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและนโยบายด้านอื่น ๆ ของประเทศจีนในอนาคต และผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 9.54 เห็นว่า การสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ไม่เกี่ยวข้องกับนโยบายทางภาษาในการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน เป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งในการวัดความถนัดและความรู้ด้านภาษาจีนเท่านั้น ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวสามารถนำมาเป็นแนวทางในการจัดทำ

นโยบายทางภาษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสถานการณ์ในประเทศไทย และนำมาเป็นแนวทางในการรับมือกับนโยบายทางภาษาในการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน ในระดับนโยบาย ระดับสถานศึกษาและระดับปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: นโยบายทางภาษา การเผยแพร่ ภาษาและวัฒนธรรมจีน การทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to survey the opinion and attitude of Thai students toward the HSK test, 2) to study the linkage of Chinese policy on distributing Chinese language and culture, and 3) to set up the guidelines for the Chinese learning management in institutions to suit with Thai current situation. Data were gathered from 220 Thai students who joined the Chinese for HSK Test project from 25 institutions in southern Thailand.

The results revealed that 90.46 % of students believed that HSK Test was the policy to distribute Chinese language and culture and also the instrument to enhance the 'soft power' for extending culture, value, and foreign policy. Besides, the students believed this policy was used to lay the foundation for economic extension and other plans of the People's Republic of China (PRC) in the future. In contrast, 9.54 % of students believed that the HSK test was not involved with the policy to distribute Chinese language and culture. The HSK test was just an instrument to reach the Chinese proficiency and knowledge. The research results can be used to set up the guidelines for the Chinese learning management in institutions to suit with Thai current needs and situations; and also, can be used to set up the Chinese language policy at any levels such as the policy planner, the institutions, and the officials.

Keywords: language policy, distribution, Chinese language and culture, HSK test

บทนำ

การสอบวัดระดับภาษาจีน HSK (Chinese proficiency test) เป็นการทดสอบความถนัดทางภาษาจีน สำหรับผู้ที่มีภาษาแม่เป็นภาษาต่างประเทศอื่น ๆ คิดค้นโดย มหาวิทยาลัยภาษา

และวัฒนธรรมปักกิ่ง (เดิมชื่อวิทยาลัยภาษาปักกิ่ง) ในปี ค.ศ. 1984 จากความเห็นของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจีนในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1990 การสอบวัดระดับ

ภาษาจีน HSK ได้ทำการทดสอบในระดับต้นและระดับกลางอย่างเป็นทางการและในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1989 การสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ได้บรรจุลงในการทดสอบความถนัดทางภาษาจีนระดับสูง และได้รับการประกาศใช้อย่างเป็นทางการจากคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจีน ในวันที่ 28 กรกฎาคม ค.ศ. 1993 จากนั้น การสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ก็ได้มีการปรับปรุงมาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งยังเป็นหนึ่งในเกณฑ์การสมัครเข้ารับการศึกษานักศึกษาต่างชาติที่ประสงค์ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน

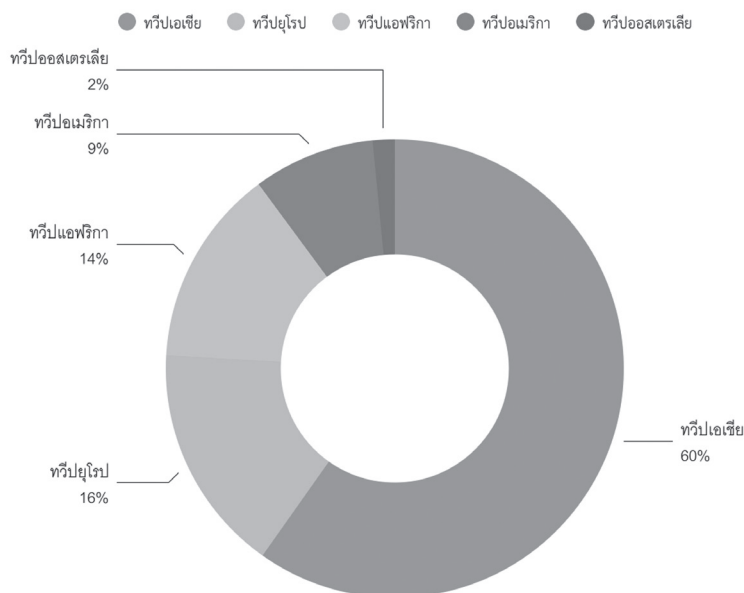
ในปี ค.ศ. 1990 การสอบวัดระดับภาษาจีน HSK มีการเผยแพร่อย่างเป็นทางการในสาธารณรัฐประชาชนจีน และเผยแพร่ในต่างประเทศอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ.1991 เพื่อให้การสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น สำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) ได้รวบรวมผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ นักจิตวิทยา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล ในการวิเคราะห์ เพื่อเพิ่มมาตรฐานของการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษาภาษาจีนในปัจจุบันและเป็นไปตามการวัดระดับความถนัดทางภาษาในระดับนานาชาติ สำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) ได้ประกาศใช้การสอบวัดระดับภาษาจีนฉบับใหม่ (新汉语水平考试) ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2009

ปัจจุบันการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นการทดสอบความถนัดทางภาษาที่ได้รับการ

ยอมรับในระดับนานาชาติ เป็นเอกสารสำคัญในการยืนยันความถนัดทางภาษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่มีความประสงค์จะศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน และเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพ ซึ่งการสอบวัดระดับภาษาจีนแบ่งออกเป็น 6 ระดับ ประกอบด้วย 1) HSK 1 มีวงคำศัพท์อยู่ที่ 150 คำ ผู้เรียนสามารถใช้ ภาษาจีนในการสื่อสารได้ด้วยดีและประโยคอย่างง่าย และเตรียมความพร้อมในการเรียนภาษาจีนในระดับที่สูงขึ้น 2) HSK 2 มีวงคำศัพท์ อยู่ที่ 300 คำ ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจีนอย่างง่ายในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และมีความรู้ภาษาจีนในระดับต้น 3) HSK 3 มีวงคำศัพท์อยู่ที่ 600 คำ ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจีนในการดำรงชีวิต การศึกษา การประกอบอาชีพการท่องเที่ยว และสื่อสารด้วยภาษาจีนได้อย่างคล่องแคล่วมากขึ้น มีความรู้ภาษาจีนในระดับกลาง 4) HSK 4 มีวงคำศัพท์อยู่ที่ 1,200 คำ ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารในประเด็นที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และสามารถสื่อสารเบื้องต้นกับเจ้าของภาษาได้อย่างไม่มีอุปสรรค 5) HSK 5 มีวงคำศัพท์อยู่ที่ 2,500 คำ ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจีนในการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ การรับชมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสามารถใช้ภาษาจีนในการกล่าวสุนทรพจน์ในที่สาธารณะได้ และ 6) HSK 6 มีวงคำศัพท์อยู่ที่ 5,000 คำขึ้นไป ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจีนในการสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้อย่างไม่มีอุปสรรคในทุกประเด็นสนทนา สามารถใช้ภาษาจีนถ่ายทอดความรู้สึกผ่านการพูดและการเขียนได้อย่างถูกต้องแม่นยำ มีความรู้ภาษาจีนในระดับสูง

การสอบวัดระดับภาษาจีน HSK มีความสำคัญต่อการศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากสถิตินักศึกษาต่างชาติระดับอุดมศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน สถิติดังกล่าวสำรวจเพียงในสาธารณรัฐประชาชนจีนไม่รวมเขตปกครองพิเศษฮ่องกง มาเก๊า และมณฑลไต้หวัน สำรวจในปีการศึกษา 2559 พบว่า มีนักศึกษาต่างชาติจาก 205 ประเทศและเขตการปกครอง จำนวน 442,733 คน เดินทางไปศึกษาในสถาบันการศึกษาชั้นนำ 829 แห่งของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งหากเทียบจากสถิติของปีการศึกษา 2558 มีจำนวนนักศึกษาต่างชาติเพิ่มขึ้นถึง 45,138 คน คิดเป็นร้อยละ 11.35

สถิตินักศึกษาต่างชาติสามารถแบ่งตามทวีปได้ ดังนี้ 1) ทวีปเอเชีย จำนวน 264,976 คน คิดเป็นร้อยละ 60 2) ทวีปยุโรป จำนวน 71,319 คน คิดเป็นร้อยละ 16 3) ทวีปแอฟริกา จำนวน 61,954 คน คิดเป็นร้อยละ 14 4) ทวีปอเมริกาจำนวน 38,077 คน คิดเป็นร้อยละ 9 และ 5) ทวีปออสเตรเลีย จำนวน 6,807 คน คิดเป็นร้อยละ 2 (ดังแผนภูมิที่ 1) ซึ่งผู้วิจัยได้นำสถิติข้างต้นมาจัดทำเป็นแผนภูมิในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการเปรียบเทียบและหากจัดลำดับประเทศที่มีนักศึกษาต่างชาติในจีนเรียงจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดจำนวน 15 อันดับ สามารถจัดอันดับได้ดังนี้ (ดังตารางที่ 1)

ภาพที่ 1 สถิตินักศึกษาต่างชาติใน สาธารณรัฐประชาชนจีนแบ่งตามทวีป

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) และสถาบันขงจื้อสำนักงานใหญ่แห่งกรุงปักกิ่ง (Confucius Institute Headquarters (HANBAN), 2017)

ตารางที่ 1 สถิตินักศึกษาต่างชาติในสาธารณรัฐประชาชนจีน เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด
จำนวน 15 อันดับ

ลำดับ	ชื่อประเทศ	จำนวน (คน)
1	เกาหลีใต้	70,540
2	อเมริกา	23,838
3	ไทย	23,044
4	อินเดีย	18,717
5	ปากีสถาน	18,626
6	รัสเซีย	17,971
7	อินโดนีเซีย	14,714
8	คาซัคสถาน	13,996
9	ญี่ปุ่น	13,595
10	เวียดนาม	10,639
11	ฝรั่งเศส	10,414
12	ลาว	9,907
13	มองโกเลีย	8,504
14	เยอรมัน	8,145
15	มาเลเซีย	6,880

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) และสถาบันขงจื้อสำนักงานใหญ่แห่งกรุงปักกิ่ง (Confucius Institute Headquarters (HANBAN), 2017)

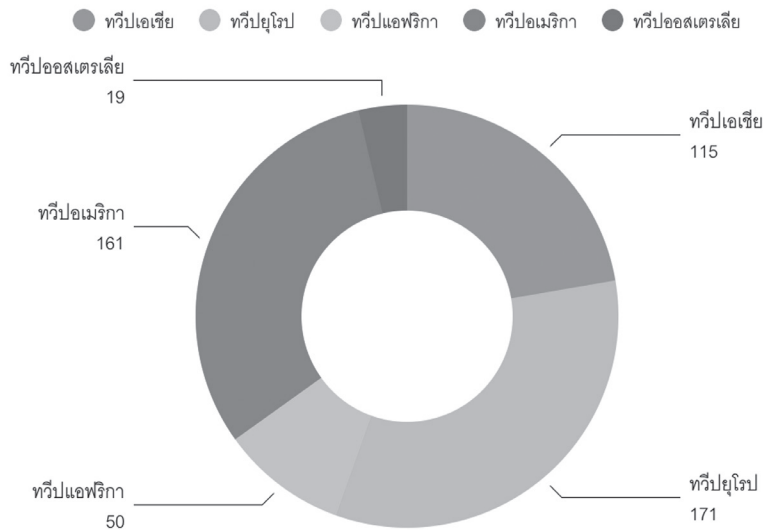
จากสถิติข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนภาษาจีนในปัจจุบันได้รับความนิยมอย่างยิ่งจากประเทศในทวีปต่าง ๆ ซึ่งในกลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีจำนวนนักเรียนศึกษาในประเทศจีนมากที่สุด ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาต่างชาติเลือกศึกษาภาษาจีนในประเทศจีนคือการได้รับทุนการศึกษาซึ่งสนับสนุนโดยรัฐบาลจีนผ่านสำนักงานส่งเสริม

การเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) และสถาบันขงจื้อสำนักงานใหญ่แห่งกรุงปักกิ่ง คิดเป็นร้อยละ 10.21 จากจำนวนนักศึกษาต่างชาติทั้งหมดในปีการศึกษา 2559 ซึ่งในปัจจุบันสถาบันขงจื้อ มีการก่อตั้งและกระจายตัวในประเทศต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก

จากสถิติของสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) และ

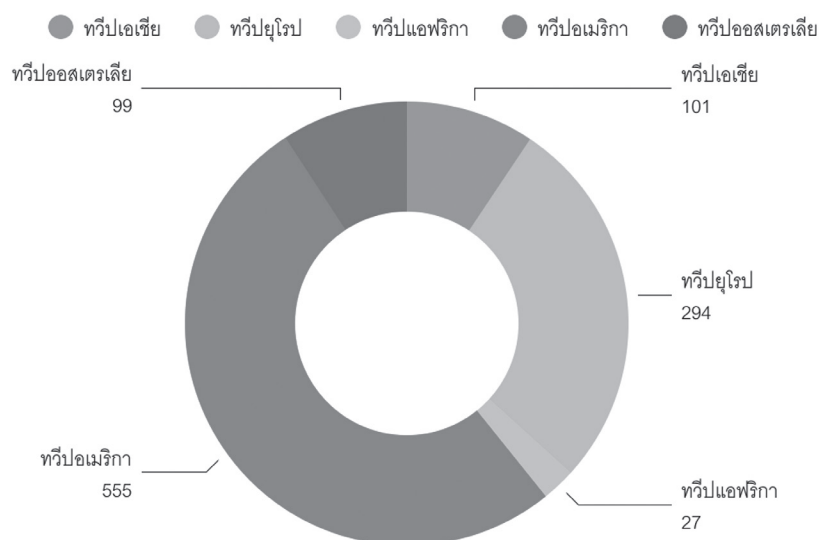
สถาบันขงจื่อสำนักงานใหญ่แห่งกรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 สถาบันขงจื่อซึ่งก่อตั้งจากความร่วมมือของสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) และสถาบันขงจื่อสำนักงานใหญ่แห่งกรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน และมหาวิทยาลัยชั้นนำในต่างประเทศทั่วโลก 142 ประเทศ/ เขตการปกครอง มีจำนวน 516 สถาบัน ซึ่งสถาบันขงจื่อทั่วโลกสามารถแบ่งตามทวีปต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) ทวีปยุโรป 171 แห่ง 2) ทวีปอเมริกา 161 แห่ง 3) ทวีปเอเชีย 115 แห่ง 4) ทวีปแอฟริกา 50 แห่ง และ 5) ทวีปออสเตรเลีย 19 แห่ง (ดังแผนภูมิที่ 2) และสถิติของห้องเรียนขงจื่อมีจำนวนมากถึง 1,076 แห่ง ซึ่งห้องเรียนขงจื่อทั่วโลกสามารถแบ่งตามทวีปต่าง ๆ ได้ ดังนี้ 1) ทวีปอเมริกา 555 แห่ง 2) ทวีปยุโรป 294 แห่ง 3) ทวีปเอเชีย 101 แห่ง 4) ทวีปออสเตรเลีย 99 แห่ง และ 5) ทวีปแอฟริกา 27 แห่ง (ดังภาพที่ 3)

ภาพที่ 2 สถิติจำนวนสถาบันขงจื่อทั่วโลกแบ่งตามทวีป

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) และสถาบันขงจื่อสำนักงานใหญ่แห่งกรุงปักกิ่ง (Confucius Institute Headquarters (HANBAN), 2017)

ภาพที่ 3 สถิติจำนวนห้องเรียนขงจื้อทั่วโลก แบ่งตามทวีป

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) และสถาบันขงจื้อสำนักงานใหญ่แห่งกรุงปักกิ่ง (Confucius Institute Headquarters (HANBAN), 2017)

หากพิจารณาจากปีของการสถาปนาสถาบัน นับได้ว่าสถาบันขงจื้อเป็นหน่วยงานที่มีอายุน้อยที่สุดแต่มีหน่วยงานในกำกับและการขยายตัวมากที่สุด เมื่อเทียบกับหน่วยงานการส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมที่ก่อตั้งโดยประเทศต่าง ๆ

สมาคมฝรั่งเศส (Alliance française) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1883 กระจายตัวอยู่ใน 133 ประเทศ มีหน่วยงานในกำกับ 813 หน่วยงาน

บริติช เคานซิล (British Council) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1934 กระจายตัวอยู่ใน 106 ประเทศ มีหน่วยงานในกำกับ 182 หน่วยงาน

สถาบันเกอเธ่ (Goethe-Institut) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1951 กระจายตัวอยู่ใน 98 ประเทศ มีหน่วยงานในกำกับ 159 หน่วยงาน

สถาบันเซอเวนเทอร์ (Instituto Cervantes) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1991 กระจายตัวอยู่ใน 44 ประเทศ มีหน่วยงานในกำกับ 87 หน่วยงาน

สถาบันขงจื้อ (Confucius Institute) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 2004 กระจายตัวอยู่ใน 142 ประเทศ มีหน่วยงานในกำกับ 1,592 หน่วยงาน

บทบาทหลักของสถาบันขงจื้อคือ การเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน สภาพประเทศจีนปัจจุบัน ปรัชญา เป็นต้น รองนายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ท่านหลิว เหยียนตง ได้กล่าวถึงบทบาทสำคัญที่สถาบันขงจื้อและห้องเรียนขงจื้อพึงตระหนัก นอกจากบทบาทหลักในการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน คือ “ความเป็นเอกลักษณ์แห่งสถาบันขงจื้อ”

ประเทศไทยนับเป็นประเทศยุทธศาสตร์สำคัญในแถบเอเชียอาคเนย์ที่สาธารณรัฐประชาชนจีนเล็งเห็นถึงความสำคัญอย่าง ต่อเนื่อง ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในโลกที่มีจำนวนสถาบันขงจื้อและห้องเรียนขงจื้อมากที่สุด กล่าวคือ สถาบันขงจื้อ 15 แห่ง และห้องเรียนขงจื้อ 11 แห่ง รวม 26 แห่ง ประกอบด้วย

1. สถาบันขงจื้อ
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. สถาบันขงจื้อ
แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. สถาบันขงจื้อ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. สถาบันขงจื้อ
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
5. สถาบันขงจื้อ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
6. สถาบันขงจื้อ
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา
7. สถาบันขงจื้อ
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
8. สถาบันขงจื้อ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
9. สถาบันขงจื้อ
ภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
10. สถาบันขงจื้อ
เทศบาลเมืองเบตง
11. สถาบันขงจื้อ
มหาวิทยาลัยบูรพา
12. สถาบันขงจื้อ

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

13. สถาบันขงจื้อ
เส้นทางสายไหมทางทะเล
14. สถาบันขงจื้อ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
15. สถาบันขงจื้อ
มหาวิทยาลัยหัวเฉียว
เฉลิมพระเกียรติ
16. ห้องเรียนขงจื้อ
โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย
17. ห้องเรียนขงจื้อ
โรงเรียนระยองวิทยาคม
18. ห้องเรียนขงจื้อ
โรงเรียนนวมินทราชูทิศห้วย
นันทบุรี
19. ห้องเรียนขงจื้อ
โรงเรียนลำปางกัลยาณี
20. ห้องเรียนขงจื้อ
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
21. ห้องเรียนขงจื้อ
โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย
22. ห้องเรียนขงจื้อ
โรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา
23. ห้องเรียนขงจื้อ
โรงเรียนอัสสัมชัญพาณิชยการ
24. ห้องเรียนขงจื้อ
โรงเรียนสินไหมน พิชณุโลก
25. ห้องเรียนขงจื้อ
โรงเรียนศรีนครมูลนิธิ
26. ห้องเรียนขงจื้อ
โรงเรียนจิตรลดา

สถาบันขงจื่อและห้องเรียนขงจื่อในประเทศไทยนอกจากจะเป็นหน่วยงานสำคัญในการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนและเผยแพร่วัฒนธรรมจีนแล้ว หน่วยงานทั้ง 2 หน่วยงาน ยังเป็นหน่วยงานสำคัญในการสร้างความร่วมมือและส่งเสริมความร่วมมือเฉพาะด้านอีกด้วย

Guo (2008) กล่าวถึงการก่อตั้งสถาบันขงจื่อและห้องเรียนขงจื่อในประเทศต่าง ๆ ไว้ว่าเป็นการสร้างเครื่องหมายการค้าทางการศึกษาโดยใช้ชื่อสถาบันขงจื่อและการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นเครื่องหมายการค้าหลัก นอกจากนี้การเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมผ่านเครื่องหมายการค้าดังกล่าว ยังเป็นเครื่องมือหนึ่งในการส่งเสริมอำนาจอ่อน (soft power) ที่สาธารณรัฐประชาชนจีนใช้ในการขยายอำนาจด้านต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรม ค่านิยมและนโยบายต่างประเทศ ผ่านการส่งเสริมให้ผู้เรียนภาษาจีนเข้าร่วมการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK การจัดตั้งศูนย์สอบวัดระดับภาษาจีน HSK การก่อตั้งสถาบันขงจื่อ/ห้องเรียนขงจื่อ และการลงนามความร่วมมือด้านการศึกษาต่าง ๆ Lee (2010) เห็นว่าสถาบันขงจื่อ/ห้องเรียนขงจื่อเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนนโยบายทางภาษาและนโยบายอำนาจอ่อน (Soft power) ภายใต้การเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน สาธารณรัฐประชาชนจีนใช้การทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลกำไรและแสวงหาทรัพยากรเชิงอำนาจที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ วัฒนธรรม ค่านิยมและนโยบายการต่างประเทศ ด้วยความสำคัญ

ข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาในประเด็นดังกล่าวต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติของผู้เรียนภาษาจีนที่มีต่อการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK
2. เพื่อศึกษากลไกการใช้นโยบายทางภาษาในการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน
3. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเรียนการสอนภาษาจีนปัจจุบัน

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนและนักศึกษาในเขตภาคใต้ที่ลงทะเบียนเข้ารับการอบรมโครงการอบรมภาษาจีนเพื่อสอบ HSK (Chinese for HSK Test)
2. กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนและนักศึกษาในเขตภาคใต้ที่ลงทะเบียนเข้ารับการอบรมโครงการอบรมภาษาจีนเพื่อสอบ HSK (Chinese for HSK Test) หลักสูตรระดับผลสัมฤทธิ์การทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ระดับ 3 จำนวน 220 คน จากสถานศึกษา 25 แห่ง ซึ่งเป็นนักเรียน/นักศึกษาที่เรียนภาษาจีนในระบบ (ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา) เป็นวิชาแผนหรือสาขาวิชา จำนวน 209 คน และเรียนเป็นวิชาเลือกจำนวน 11 คน ระยะเวลาในการเรียนภาษาจีนเฉลี่ยอยู่ที่ 1 - 3 ปี

สมมติฐาน

1. ผู้เรียนภาษาจีนมีแรงจูงใจในการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นแรงจูงใจเชิงใช้ประโยชน์ (instrumental motivation) มากกว่าแรงจูงใจเชิงสังคม (integrative motivation)

2. การทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่สถานศึกษาเลือกใช้วัดระดับความรู้ในการเรียนการสอนภาษาจีนปัจจุบัน

3. การทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นเครื่องมือหนึ่งในการส่งเสริมอำนาจอ่อน (soft power) ด้านภาษาและวัฒนธรรมจีน เพื่อขยายอำนาจทางวัฒนธรรม ค่านิยมและนโยบายด้านการต่างประเทศและเพื่อเป็นการวางรากฐานให้กับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและนโยบายด้านอื่น ๆ ของจีนในอนาคต

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดอำนาจอ่อน (soft power) ของ Nye. J (2004) การวางแผนด้านภาษา ของ Einar Haugen (1959) และ Feng Zhiwei (1999) และแรงจูงใจในการเรียนภาษาต่างประเทศของ Gardner, R. C. & Lambert (1972) มีรายละเอียดดังนี้

1. อำนาจอ่อน คือ อำนาจที่เกิดจากการสร้างเสน่ห์หรืออำนาจในการโน้มน้าวด้วยทรัพยากรเชิงอำนาจที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ วัฒนธรรม ค่านิยม และนโยบายด้านการต่างประเทศ ในปัจจุบันได้มีการกำหนดขอบเขตอำนาจอ่อน (soft power) ของประเทศจีนเพิ่มมากยิ่งขึ้น รวมถึงบุคคล การแข่งขันทักษะภาษาจีน “สะพานสู่ภาษาจีน” สถาบันขงจื๊อ/

ห้องเรียนขงจื๊อ เป็นต้น ซึ่งมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก

2. การวางแผนด้านภาษา (language planning) คือ การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารของภาษาที่มีความหลากหลายเป็นทฤษฎีทางภาษาศาสตร์สังคมที่เกี่ยวกับการตายของภาษา การเปลี่ยนของภาษาและการอ้างภาษา รวมถึงปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายภาษาของภาครัฐหรือหน่วยงานที่มีอำนาจในการวางแผนและสร้างนโยบาย

3. แรงจูงใจในการเรียนภาษาต่างประเทศแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) แรงจูงใจเชิงสังคม (integrative motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่ผู้เรียนต้องการเรียนรู้วัฒนธรรมและกลมกลืนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมภาษาหรือเป้าหมายหรือหมายถึงแรงจูงใจที่เกิดจากปัจจัยภายใน (intrinsic motivation) 2) แรงจูงใจเชิงใช้ประโยชน์ (instrumental motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่ต้องการใช้ประโยชน์จากการเรียนภาษานั้น ๆ เช่น เพื่อต้องการนำไปประกอบอาชีพ เพื่อใช้ประกอบการศึกษาต่อ เป็นต้น หรือหมายถึงแรงจูงใจที่เกิดจากปัจจัยภายนอก (extrinsic motivation)

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารวิชาการ โดยศึกษาจากเอกสารประเภท หนังสือ บทความ เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีด้านภาษาศาสตร์ ทฤษฎีด้านนโยบายภาษา บทความเรื่องนโยบายภาษา อำนาจอ่อน (soft power) การสอบวัดระดับภาษาจีน HSK

2. จัดโครงการอบรมภาษาจีนเพื่อสอบ HSK เป็รับสมัครนักเรียน/นักศึกษาในระบบ ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา และระดับ อาชีวศึกษา ภูมิภาคภาคใต้โดยวิธีการเจาะจงเลือก คือรับสมัครนักเรียน/นักศึกษาที่มีความรู้พื้นฐาน ภาษาจีนระดับ HSK 2 - 3 หรือเรียนภาษาจีน เฉลี่ย 1 - 3 ปี เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการ เก็บข้อมูล

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย คือ การสร้างแบบสอบถามความเห็นของผู้เรียน ภาษาจีนต่อการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน 1) ข้อมูล พื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระยะเวลาในการเรียนภาษาจีน ประเภทวิชา ภาษาจีนที่เรียนในปัจจุบัน (วิชาเลือก/วิชาบังคับ/ สาขาวิชา) ทักษะที่มีต่อข้อสอบวัดระดับ ภาษาจีน 2) แรงจูงใจและเหตุผลที่ผู้เรียน เลือกสอบวัดระดับภาษาจีน HSK และ 3) ทักษะที่มีต่อนโยบายทางภาษาในการ เผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน ผ่านการสอบ วัดระดับภาษาจีน HSK

4. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูล จากแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ผล เซึ่งสถิติด้านต่าง ๆ และนำเสนอในรูปแบบของ การเขียนบรรยาย

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

Yang (2010) กล่าวถึงอิทธิพลของ ภาษาต่าง ๆ ที่มีต่อสังคมโลกว่ามีความเกี่ยวข้อง ที่สำคัญกับความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ

ของประเทศเจ้าของภาษานั้น ๆ ภาษาจึงเป็น สัญลักษณ์สำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงความ เข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศเจ้าของ ภาษานั้น ๆ อีกทั้งภาษายังเป็นเครื่องมือของ อำนาจอ่อน (soft power) ชนิดหนึ่งที่เป็นกลไก สำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายด้านต่าง ๆ ของประเทศเจ้าของภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ภาษาจีน” เป็นภาษาที่มีข้อได้เปรียบกว่าภาษา ต่างประเทศอื่น ๆ คือ 1) ภาษาจีนเป็นภาษาที่มี ผู้ใช้เป็น ภาษาแม่ทั้งในประเทศจีนและชาวจีน โพ้นทะเลรวมกันมากกว่า 1,000 ล้านคน 2) ภาษาจีนมีประวัติศาสตร์ยาวนานและมี อักษรจีนเป็นเครื่องมือในการบันทึกประวัติศาสตร์ จีนอย่างสมบูรณ์ โดยไม่ผ่านการตัดตอนหรือ ถูกแทนที่ด้วยวัฒนธรรมอื่น และ 3) ภาษาจีน มีความเกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตของ เศรษฐกิจจีนกล่าวคือ ในการสื่อสารทางธุรกิจ ภาษาจีนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่นักธุรกิจเลือกใช้ นอกเหนือจากภาษาอังกฤษและมีความแพร่หลาย ในวงกว้าง (Li Yuming, 2010) ทั้งนี้ภาษาจีน ยังเป็น 1 ใน 6 ภาษา (ภาษาอังกฤษ ภาษา ฝรั่งเศส ภาษาสเปน ภาษารัสเซีย ภาษาอาหรับ และภาษาจีน) ที่องค์การสหประชาชาติเลือกใช้ เป็นภาษาหลัก ซึ่งเป็นตัวสะท้อนให้เห็นอย่าง ชัดเจนว่าภาษาจีนเป็นภาษาที่มีบทบาทมาก ภาษาหนึ่งในสังคมโลก

สถิติจากแบบสอบถามความเห็น ของผู้เรียนภาษาจีนต่อการทดสอบวัดระดับ ภาษาจีน HSK ของนักเรียนและนักศึกษาในเขต ภาคใต้ที่ลงทะเบียนเข้ารับการอบรมโครงการ อบรมภาษาจีนเพื่อสอบ HSK (Chinese for

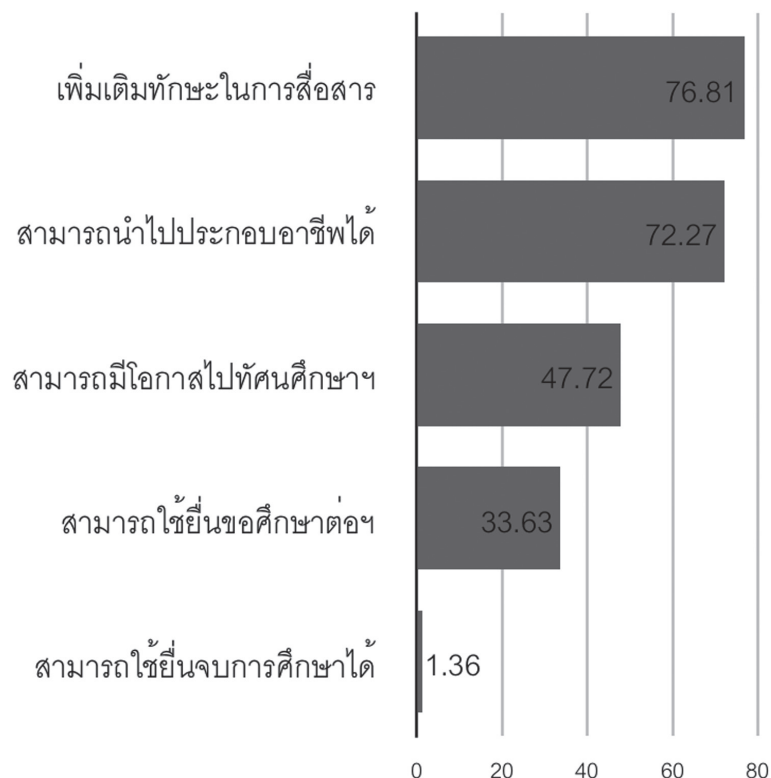
HSK Test) หลักสูตรยกระดับผลสัมฤทธิ์ การทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ระดับ 3 จำนวน 220 คน จาก สถานศึกษา 25 แห่ง ซึ่งเป็นนักเรียน/นักศึกษาที่เรียนภาษาจีน ในระบบ(ระดับมัธยมศึกษาระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา) เป็นวิชาแผนหรือสาขา วิชาจำนวน 209 คน และเรียนเป็นวิชาเลือก จำนวน 11 คน ระยะเวลาในการเรียนภาษาจีน เฉลี่ยอยู่ที่ 1 - 3 ปี พบว่า นักเรียนและนักศึกษา ในเขตภาคใต้จำนวน 199 คน คิดเป็นจำนวน ร้อยละ 90.46 เห็นว่าการทดสอบ วัดระดับ ภาษาจีนเป็นเครื่องมือของนโยบายการเผยแพร่

ภาษาและวัฒนธรรมจีน ผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนและนักศึกษาในเขตภาคใต้เห็นว่า

1. การทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นนโยบายการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน เพื่อให้ชาวต่างชาติหรือผู้ที่สนใจเรียนรู้ภาษาและ วัฒนธรรมจีนผ่านการทดสอบวัดระดับภาษาจีน สามารถใช้ความรู้จากคำศัพท์ หลักภาษา และ สถานการณ์ต่างๆ ในแบบทดสอบมาประยุกต์ใช้ เพื่อสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้ และผลจากการ ทดสอบวัดระดับภาษาจีนยังมีประโยชน์ในด้านอื่นๆ ที่เป็นแรงจูงใจให้นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่สนใจ สนใจเข้าร่วมสอบวัดระดับภาษาจีนมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK

ลำดับ	รายละเอียด	ร้อยละ
1	เพิ่มเติมทักษะในการสื่อสาร	76.81
2	นำไปประกอบอาชีพได้	72.27
3	มีโอกาสไปทัศนศึกษาในประเทศจีนได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	47.72
4	สามารถยื่นขอศึกษาต่อในประเทศจีนได้	33.63
5	สามารถยื่นจบการศึกษาได้	1.36

ภาพที่ 4 สถิติประโยชน์ที่ได้รับจากการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK

จากสถิติในภาพที่ 4 พบว่า นักเรียน นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการทดสอบวัดระดับภาษาจีนมีแรงจูงใจเชิงสังคม (integrative motivation) คือ แรงจูงใจที่ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมและสามารถกลมกลืนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเจ้าของภาษาได้ ซึ่งแรงจูงใจเชิงสังคมเป็นแรงจูงใจจากภายใน อันเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายได้ คิดเป็นสถิติร้อยละ 76.81 จัดอยู่ในหมวดของการเพิ่มเติมทักษะในการสื่อสาร

นอกจากนี้ ในหมวดอื่น ๆ ยังสามารถสรุปได้ว่านักเรียน/นักศึกษามีแรงจูงใจในการ

ทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK มาจากแรงจูงใจเชิงใช้ประโยชน์ (instrumental motivation) คือการใช้ประโยชน์จากการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เช่น การนำผลการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK มาเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 72.27 การใช้ผลการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นส่วนหนึ่งในการขอยื่นรับโอกาสไปทัศนศึกษาในประเทศจีนโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 47.72 การใช้ผลการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ขอยื่นรับทุนการศึกษาระยะสั้น/ระยะยาว เพื่อศึกษาต่อในประเทศจีน คิดเป็น

ร้อยละ 33.63 และการใช้ผลการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ขอยื่นจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือระดับอุดมศึกษา ตามเกณฑ์และข้อกำหนดของสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 1.36 จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจเชิงใช้ประโยชน์มีบทบาทสำคัญที่สะท้อนให้เห็นว่านักเรียน/นักศึกษาเข้าร่วมทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK มีแรงจูงใจภายนอกมากกว่าแรงจูงใจภายใน ซึ่งก็เป็นไปตามกลไกของอำนาจอ่อน (soft power) และเป็นไปตามทฤษฎีการวางแผนด้านภาษา (language planning) คือการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากภาษาที่เคยถูกจำกัดให้อยู่ในวงเฉพาะเป็นภาษาที่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นอิสระและแพร่หลาย โดยผู้เรียนก็ได้รับประโยชน์จากการเรียนภาษาจีนและการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK อย่างเต็มที่ในทุกมิติ ทำให้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่มีอำนาจมีความจำเป็นต้องกำหนดให้ภาษาจีนเป็นหนึ่งในภาษาต่างประเทศที่ 2 ของการศึกษาในระบบ ซึ่งจากสถิติของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการสำรวจโรงเรียนในสังกัดประจำปี 2560 มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจำนวน 952 แห่งเปิดสอนภาษาจีนเป็นวิชาเลือกและ/หรือวิชาแผน

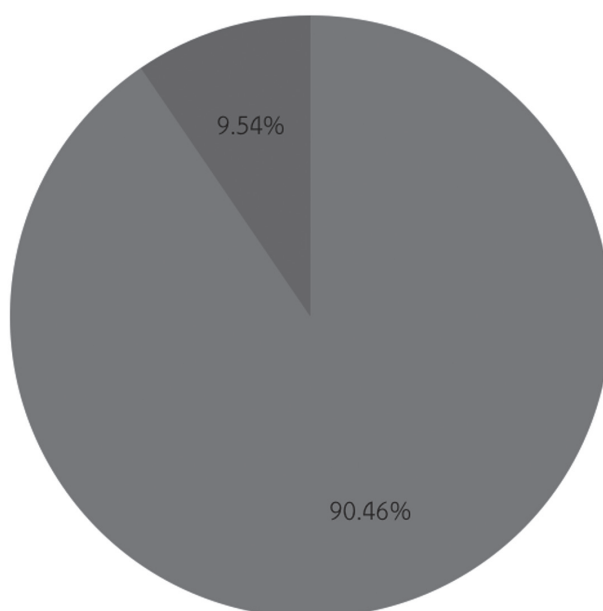
2. การทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นการวางรากฐานด้านทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายด้านต่าง ๆ ของประเทศจีนต่อไปในอนาคต จากจำนวนนักเรียนและนักศึกษา ร้อยละ 90.46 มีนักเรียน

และนักศึกษาจำนวนร้อยละ 5.02 เห็นว่ายังมีจำนวน ผู้เข้าร่วมสอบวัดระดับภาษาจีนมากขึ้นเท่าใดก็ยังเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นว่ามีผู้ที่สนใจในภาษาจีนมากขึ้น และภาษาจีนก็มีบทบาทเพิ่มขึ้นในสังคมโลกด้วย ซึ่งกระบวนการนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องคือ การส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาจีนในต่างประเทศ โดยการก่อตั้งสถาบันขงจื่อ/ห้องเรียนขงจื่อและทำความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ และส่งเสริมให้มีการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ในอัตราค่าธรรมเนียมที่ถูกกว่าในประเทศจีนผ่านศูนย์สอบต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งภายใต้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทางการศึกษากับสถาบันขงจื่อต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นหนึ่งในนโยบายเผยแพร่วรรณกรรมจีนและวัฒนธรรมจีนจากนั้นก็เสนอให้นักเรียน/นักศึกษาและผู้ที่มีสนใจรับทุนศึกษาต่อในประเทศจีนทั้งระยะสั้น/ระยะยาว ผ่านสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนนานาชาติ (HANBAN) และสถาบันขงจื่อสำนักงานใหญ่แห่งกรุงปักกิ่ง และส่งเสริมให้กลับมาทำงานด้านภาษาจีนในประเทศของตน ซึ่งวิธีดังกล่าวเป็นไปตามหลักทฤษฎีอำนาจอ่อน (soft power) ซึ่งนำเอาภาษาและวัฒนธรรมมาเป็นเครื่องมือในการโน้มน้าวเชิงอำนาจ ซึ่งจัดทำในรูปแบบของการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK และการจัดตั้งศูนย์สอบหรือสถาบันขงจื่อ/ห้องเรียนขงจื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนอำนาจอ่อน (soft power) ผ่านภาษาและวัฒนธรรม ค่านิยม และนโยบายด้านการต่างประเทศ

จากสถิติดังกล่าวพบว่าจำนวนนักเรียน/นักศึกษาร้อยละ 90.46 มีเพียงนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 5.02 เท่านั้นที่ตระหนักรู้ถึงแนวคิด หรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว ซึ่งกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาโดยมากเล็งเห็นเพียงผลประโยชน์ที่ควบคู่มากับการทดสอบวัดระดับภาษาจีนเพื่อช่วยส่งเสริมให้ตนเองสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักส่วนบุคคลเท่านั้น และมองว่าการทดสอบวัดระดับภาษาจีนถึงจะเป็นหนึ่งในนโยบายการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีนแต่ก็เป็นนโยบายที่ให้ผลดีมากกว่าผลเสีย

นอกจากนี้ สถิติจากแบบสอบถามความเห็นของผู้เรียนภาษาจีนต่อการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ของนักเรียนและนักศึกษาในเขตภาคใต้จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 9.54 เห็นว่าการทดสอบวัดระดับภาษาจีน เป็นเพียงเครื่องมือในการวัดความรู้เท่านั้น ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับนโยบายการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมแต่อย่างใด การทดสอบดังกล่าวเป็นรูปแบบของการใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐานในการวัดระดับความถนัดและความรู้ทางภาษาที่ทั่วโลกยอมรับ

- เป็นนโยบายการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน
- ไม่เป็นนโยบายการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน

ภาพที่ 5 สถิติแสดงจำนวนร้อยละนักเรียน/นักศึกษาที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีน

ผลสรุปการวิจัยเมื่อเทียบจากสัดส่วนการตอบแบบสอบถามของนักเรียน/นักศึกษาพบว่า ผู้เรียนภาษาจีนมีแรงจูงใจในการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นแรงจูงใจเชิงใช้ประโยชน์ (instrumental motivation) มากกว่าแรงจูงใจเชิงสังคม (integrative motivation) ซึ่งผู้เรียนเห็นว่าประเทศจีนกำลังมีบทบาททางเศรษฐกิจต่อประเทศในกลุ่มอาเซียนและสังคมโลกเป็นอย่างมากและประเทศจีนก็มีศักยภาพในการเติบโตทั้งอำนาจการซื้อ การผลิต และการลงทุนสามารถสร้างรายได้และประโยชน์ให้กับตนเองได้ ซึ่งมีผลดีมากกว่าการเรียนรู้ภาษาจีนเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรม ปรัชญา หรือภาษาศาสตร์ ซึ่งได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

การทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่สถานศึกษาเลือกใช้วัดระดับความรู้ในการเรียนการสอนภาษาจีนปัจจุบัน ซึ่งสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตภาคใต้บางแห่งใช้เกณฑ์การเข้ารับการศึกษและการจบการศึกษาโดยใช้ผลการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK และในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษายังไม่มีการใช้เกณฑ์การจบการศึกษาโดยใช้ผลการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK สถานศึกษาเพียงแต่ส่งเสริมให้มีการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เพื่อวัดระดับความถนัดและความรู้ทางภาษาจีนของผู้เรียนและเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ผลการทดสอบขอขึ้นเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศได้

จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียน/นักศึกษา เห็นว่าการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นเครื่องมือหนึ่งในการส่งเสริมอำนาจอ่อน (soft

power) ด้านภาษาและวัฒนธรรมจีน เพื่อขยายอำนาจทางวัฒนธรรม ค่านิยมและนโยบายด้านการต่างประเทศ เพื่อเป็นการวางรากฐานให้กับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและนโยบายด้านอื่น ๆ ของประเทศจีนในอนาคต ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานของงานวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เป็นเครื่องหมายการค้าหลักทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Guo (2008) ในการการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีนซึ่งเป็นอำนาจอ่อน (soft power) ที่ช่วยส่งเสริมการขยายอำนาจด้านต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรม ค่านิยมและนโยบายต่างประเทศ

2. บทบาทของภาษาจีนที่มีอิทธิพลต่อสังคมโลกทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องมีการวางแผนด้านภาษา (language planning) โดยภาครัฐหรือหน่วยงานที่มีอำนาจกำหนดนโยบายให้มีการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างแพร่หลายและเป็นอิสระ เป็นไปตามผลการวิจัยของ Feng Zhiwei (1999) นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าการก่อตั้งของสถาบันขงจื่อ/ห้องเรียนขงจื่อและการเข้ามาของสถาบันขงจื่อ/ห้องเรียนขงจื่อมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยอย่างชัดเจน เช่น นโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนด้านต่าง ๆ การส่งครูอาสาสมัครจีนเข้ามาสอนภาษาจีนให้กับนักเรียน/นักศึกษาไทย ตั้งแต่ปี ค.ศ.2003 – ปัจจุบัน ซึ่งมีครูอาสาสมัครจีนเข้ามาปฏิบัติ

หน้าที่แล้วกว่า 15,000 คน การจัดทำแบบเรียน และการจัดทำหลักสูตรภาษาจีนนานาชาติ เป็นต้น การส่งเสริมด้านต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ภาครัฐเล็งเห็นความสำคัญในการวางแผนด้านภาษาอย่างเป็นรูปแบบมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าในปัจจุบัน การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเป็นสิ่งที่สำคัญและสมควรให้มีการส่งเสริมเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะภาษาที่มีอิทธิพลต่อประเทศและสังคมโลก เช่น “ภาษาจีน” ที่มีการส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนในระบบอย่างเข้มข้น และการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนั้น ควรเล็งเห็นถึงความมั่นคงของชาติในการกำหนดนโยบายภาษาที่เหมาะสม สร้างความสมดุลกับภาษาต่างประเทศอื่น ๆ และไม่ควรให้มีบทบาทสำคัญเทียบเท่ากับภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติเพราะการกำหนดนโยบายทางภาษาเป็นหนึ่งในแนวทางการกำหนดสังคมของประเทศ อีกทั้งควรสร้างเสริมให้ผู้เรียนตระหนักรู้หรือรู้เท่าทันถึงผลดีและผลเสียของการเรียนภาษาจีนและการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ซึ่งผู้เรียนในปัจจุบันอาจมีเพียงแรงจูงใจเชิงใช้ประโยชน์มากกว่าแรงจูงใจเชิงสังคม หรือเห็นความสำคัญจากปัจจัยภายนอกมากกว่าปัจจัยภายในซึ่งอาจเป็นปัญหาได้ในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องนโยบายทางภาษาในการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีนผ่านการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การนำผลสรุปการวิจัยที่มีต่อการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เรื่องแรงจูงใจเชิงใช้ประโยชน์และแรงจูงใจเชิงสังคมของผู้เรียน ศึกษาเป็นแนวทางในการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมด้านภาษาต่างประเทศหรือสร้างนักเรียน/นักศึกษาหรือบุคลากรที่มีความรู้ความถนัดด้านภาษาไทย-จีน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และแนวทางในการพัฒนาประเทศปัจจุบัน

2. เพื่อเป็นแผนรับมือกับนโยบายทางภาษาในการเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมจีนผ่านอำนาจอ่อน (soft power) ดังนี้

2.1 ระดับนโยบาย ภาครัฐหรือผู้ที่มีอำนาจสามารถมีข้อมูลในการกำหนดนโยบายภาษาให้มีความเหมาะสม เหมาะกับสภาพของประเทศไทยหรือภูมิภาคต่าง ๆ ในประเทศไทยที่มีความหลากหลายทางชนชาติ วัฒนธรรม และสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยต่อความต้องการด้านภาษาต่างประเทศที่แตกต่างกัน

2.2 ระดับสถานศึกษา ในการส่งเสริมให้มีการทดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK หรือการตั้งศูนย์สอบวัดระดับภาษาจีน HSK ควรสำรวจถึงจุดแข็งและจุดอ่อนหรือส่วนได้และส่วนเสียของสถานศึกษากับการจัดสอบหรือการจัดตั้งศูนย์สอบ และทำความเข้าใจกับนโยบายส่งเสริมการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK ให้ชัดเจน ควรส่งเสริมให้มีการทดสอบจริงกับนักเรียน/นักศึกษาเฉพาะกลุ่มที่มีความรู้และสามารถผ่านการทดสอบในระดับนั้น ๆ ได้ สำหรับนักเรียน/นักศึกษาทั่วไปที่เพิ่งเริ่มเรียนภาษาจีนหรือ

ยังไม่มีความสามารถพอที่จะสอบผ่านการทดสอบในระดับนั้น ๆ ได้ ควรมีการจัดสอบวัดระดับภาษาจีน HSK เสมือนจริงก่อน จึงมีการสอบจริงเพื่อไม่ให้เสียงบประมาณโดยไม่เกิดประโยชน์ ไม่ควรใช้วิธีการบังคับหรือจัดการสอบแบบยกชั้นเรียนโดยไม่คำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน กล่าวคือ ควรให้ความสำคัญเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ

2.3 ระดับปฏิบัติงาน ครูผู้สอนควรให้นักเรียน/นักศึกษาเล็งเห็นถึงความจำเป็นหรือความสำคัญของการสอบวัดระดับภาษาจีน HSK กับเป้าหมายหรือสิ่งที่ตนเองคาดหวังว่าเหมาะสมและคุ้มค่ากับการสมัครสอบหรือไม่ และควรสร้างเสริมความตระหนักให้ผู้เรียนรู้เท่าทันสถานการณ์การแข่งขันระหว่างประเทศและภาษาต่างประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบัน

REFERENCES

- Confucius Institute Headquarters (HANBAN). (2017). The statistics from Confucius institute perspectives. Retrieved December 29, 2017, from <https://english.hanban.edu.cn/news/>. (in Chinese)
- Feng, Zhiwei. (1999). Applied Linguistic. Guangdong: Guangdong Education Press. (in Chinese)
- Fukushima, Y., Numtong, K. & Na Ranong, S. (2013). The popularity of learning Japanese and Chinese languages among KU students: how are their motivation different. Japanese Studies Journal. 30(1), 27-40. (in Thai)
- Gardner, R. C. & Lambert, W. E. (1972). Attitudes and motivation in second language learning. Rowley, MA: Newberry House.
- Guo, X. (2008). Repackaging Confucius: PRC public diplomacy and the rise of soft power. Asia Paper.1 , 1-50.
- Haugen, E. (1959). Planning for a standard language in modern Norway. Anthropological Linguistics. 1(3), 8-21.
- Lee, K. (2010). Towards a new framework for soft power: an observation of China's Confucius Institute. Inter Faculty, Retrieved Dec 28, 2010, from <http://journal.hass.tsukubu.ac.jp/interfaculty/article/view/3/5>.
- Li, Y. (2010). Chinese language planning. Beijing: The Commercial Press. (in Chinese)
- Liu, C. & An, R. (2012). Confucius Institute globalization research. Beijing: China Social Sciences Press. (in Chinese)

- Nye, J. (2004). *Soft power: The means to success in world politics*. NY: Public Affairs.
- Wang, H. & Zhou, Y. (2015). *Global language planning and language policy theories*. Beijing: China Social Sciences Press. (in Chinese)
- Wang, Z. & Wu, Y. (2015). The global development report of Chinese language dissemination from 2011-2014. *Chinese Language Globalization Studies. Journal of Xinjiang Normal University (Philosophy and Social Sciences)*. 36(4),92. (in Chinese)
- Yang, R. (2010). Soft power and higher education: an examination of China's Confucius Institutes. *Globalization, Societies and Education*. 8(2), 235-245.
- Yan, X. (2014). *The comparative studies of Chinese language teaching between Confucius institutes and schools*. Hangzhou: Zhejiang University Press.
- .....